7/803

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

**SAYI** : B.02.0.005/031/1472 21/07/2003
**KONU** :

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

İLGİ : Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 26.06.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00-02-7/803-2270-8767 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan Tokat Milletvekili Sn. Orhan Ziya DİREN tarafından tevcih edilen 7/803-2270 sayılı yazılı soru önergesi ile ilgili olarak, Bakanlığım bağlı kuruluşu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Genel Sekreterliğinden alınan cevabi yazı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

**Prof. Dr. Beşir ATALAY**
**Devlet Bakanı**

**EKLER** :
EK-1 Yazı (5 sh.)

**DAĞITIM** :
**Gereği** :
TBMM Başkanlığına

**Bilgi** :
Başbakanlığa

7/803

**T.C.**
**BAŞBAKANLIK**
**SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU**
**Sosyal Riski Azaltma Projesi**
**Proje Koordinasyon Birimi**

**SAYI:** B.02.0.SYF/PKB-07-1591
**KONU:** Şartlı Nakit Transferi

09/07/2003

**T.C.**
**DEVLET BAKANLIĞI**
**(Prof. Dr. Beşir Atalay)**

İLGİ: 26.06.2003 tarih ve B.02.0.005/031/1472 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda belirtilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 26.06.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/803-2270/8767 sayılı yazısı ekinde, Tokat Milletvekili Sn. Orhan Ziya Diren tarafından tevcih edilen yazılı soru önergesine ilişkin olarak, Sn. Diren'in önergesinde bahsettiği "Yoksula Çocuk Yardımı" projesi, Hükümetimiz ile Dünya Bankası arasında imzalanarak 2001 yılında yürürlüğe giren Sosyal Riski Azaltma Projesi kapsamındaki Şartlı Nakit Transferi Uygulamasına tekabül etmektedir.

Söz konusu önergenin 1.-4. sorularının yanıtları, Şartlı Nakit Transferi uygulaması bağlamında aşağıdaki şekilde cevaplanmışır.

1. Seçmiş olduğunuz pilot illeri tespit ederken, ne gibi kriterleri göz önüne almaktasınız?

   *Şartlı Nakit Transferi programının etkin olarak yürütülmesi için, programın aşamalı olarak yürütülmesi planlanmış ve altı bölge pilot uygulamaya dahil edilmiştir: Yavuzeli (Gaziantep), Durağan (Sinop), Göksun (Kahramanmaraş), Karadeniz Ereğli (Zonguldak), Merkez (Çankırı), ve Keçiören (Ankara). Pilot ilçeler, sosyo-ekonomik gelişmişlik durumlarına göre, ülkemizdeki çeşitli kesimleri, seviyeleri ve kentsel büyüklükleri temsil eden niteliktedir.*

2. Kişi başına düşen GSYİH baz alınmak suretiyle, 1370$ ölçeğinde bulunan Tokat merkez veya ilçelerinden birini pilot bölge olarak uygulamayı düşünür müsünüz?

   *Programın yaygınlaştırılması için, Mart 2002'de Noter huzurunda yapılan bir çekiliş ile her coğrafi bölgeden birer il olmak üzere 12 grup belirlenmiştir. Belirlenen yaygınlaştırma bölgeleri kapsamında, Tokat ili 3. Yaygınlaştırma Bölgesi kapsamında Kasım 2003 tarihinde uygulamaya geçecektir.*

3. Planladığınız bu proje, Türkiye sathına ne zaman yaygınlaşacaktır?

   *Programın yaygınlaştırılması için, Mart 2002'de Noter huzurunda yapılan bir çekiliş ile belirlenen 12 grup, aşamalı olarak programa dahil edilecektir. Pilot bölgelerde uygulamaya 2002 yılında başlanmış olup, ilk ödemeler Nisan 2003 tarihinde yapılmıştır. 1. Yaygınlaştırma Bölgesi ise, Mayıs 2003'de uygulamaya girmiş olup, ilk ödemeleri Temmuz 2003 tarihinde yapılacaktır. Aynı doğrultuda, 2. Yaygınlaştırma Bölgesi'nin ilk ödemesi Eylül 2003 ve 3. Yaygınlaştırma Bölgesi'nin ilk ödemesi Kasım 2003'de yapılacak şekilde uygulamaya devam edecektir. Sonraki yaygınlaştırmalar, 2004'den itibaren uygulama hızına ve işleyişine göre devam edecektir.*

**Karanfil Sokak No:67**
**Kat:1 Kızılay ANKARA**
**E-POSTA:** [redacted]

**TEL/FAKS: 0312 424 1620**
**0312 424 1621**
**0312 424 1622**

7/803

T.C.
**BAŞBAKANLIK**
**SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU**
**Sosyal Riski Azaltma Projesi**
**Proje Koordinasyon Birimi**

**SAYI:** B.02.0.SYF/PKB-07- 1591
**KONU:** Şartlı Nakit Transferi

09./07/2003

4. Halen açlık sınırının altında yaşayan asgari ücretle çalışanlara bu kapsamda otomatik olarak yer vermeyi düşünüyor musunuz?

   *Ekonomik güçlükler nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen ve düzenli sağlık kontrollerini yaptıramayan, nüfusumuzun en yoksul %6'lık kesimine dahil olan aileler, Şartlı Nakit Transferi programının temel hedef kitlesidir. İsteyen herkes, bu programdan faydalanmak için SYDTF'e bağlı 931 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na başvurabilir. Başvuru formlarındaki bilgiler SYDV personeli tarafından sisteme girilecek ve başvuruda bulunan her hane için bir Yoksulluk Puanı belirlenecektir. Eğer bu puan, SYDTF'ce belirlenen kesme noktasının altında kalırsa başvuru yapan kişi destekten yararlanmaya hak kazanacaktır.*

İlgili konunun bir bütün olarak ele alınması ve bilgilendirmenin bir bütün olarak yapılması gerektiğinden, ekte ayrıca Sosyal Riski Azaltma Projesi ve Şartlı Nakit Transferi uygulaması ile ilgil özet bilgi sunulmaktadır. Önergede geçen 5. ve 6. soruların Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu veya Sosyal Riski Azaltma Projesi ile ilgisi bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mevlüt BİLİCİ
Bakan a.
Genel Sekreter

**Karanfil Sokak No:67**
**Kat:1 Kızılay ANKARA**
**E-POSTA:** [redacted]

**TEL/FAKS: 0312 424 1620**
**0312 424 1621**
**0312 424 1622**

7/803

**T.C.**
**BAŞBAKANLIK**
**SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU**
**Sosyal Riski Azaltma Projesi**
**Proje Koordinasyon Birimi**

**SAYI:** B.02.0.SYF/PKB-07-1591 **09/07/2003**
**KONU:** Şartlı Nakit Transferi

## SOSYAL RİSKİ AZALTMA PROJESİ

Ülkemizde uygulanmakta ekonomik programını desteklemek amacıyla, IMF ve Dünya Bankasından sağlanan ek finansman kapsamında 500 Milyon ABD Doları, sosyal yardım sisteminin güçlendirilmesi ve yaşanan ekonomik sıkıntıların yoksul kesim üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması için Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'nun kullanımına ayrılmıştır.

Hükümetimiz ile Dünya Bankası arasında 14 Eylül 2001 tarihinde imzalanmış ve 28 Kasım 2001 tarih ve 24597 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan Sosyal Riski Azaltma Projesi, 2 temel bölüm olarak tasarlanmıştır:

- Yaşanan krizin yoksul nüfus üzerindeki etkilerini azaltacak Hızlı Yardım Bölümü; ve
- Orta ve uzun vadede sosyal riski azaltma ve önlemeye yönelik programları takviye edecek Yatırım Bölümü.

Özetle, projenin tasarlanmasındaki amaç, hem en yoksulları hedef alan bir güvenlik ağı oluşturmak hem de yoksulluktan kurtulabilmeleri için tramplen görevi üstlenecek bir sosyal yardım sistemi kurmaktır.

Sosyal Riski Azaltma Projesi İkraz Anlaşması,

Sosyal Riski Azaltma Projesinin genel hedefi, yakın zamanda yaşadığımız ekonomik krizin yoksul kesim üzerindeki etkilerini azaltmak ve gelecekte yaşanabilecek benzer olaylara karşı dirençlerini artırmaktır.

Sosyal Kalkınma ve Destek Proesi'nin kalkınma hedefi, gerek uzun gerekse kısa vadede Türkiye'deki yoksulluğun azaltılmasına şu yöntemlerle katkıda bulunmaktır:

1. Krizden etkilenen en yoksul kesime acil gelir desteği sağlamak (sosyal riskin hafifletilmesi),

   *Bu kapsamda, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'nun öteden beri uygulamakta olduğu programlar kaynak açısından desteklenmiştir.*

2. Yoksul kesime hizmet ve sosyal yardım temin edem devlet kurumlarının kapasitesini arttırmak (sosyal risk yönetimi);

   *Bu kapsamda, Türkiye'deki yoksulu koruyan ve sosyal yardım sağlayan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun politika geliştirme, araştırma, izleme ve değerlendirme kapasitelerinin geliştirilmesi, bilgi teknolojileri açısından güçlendirilmeleri, personel gelişimi ve eğitimi, kamuoyu bilgilendirme mekanizmalarının geliştirilmesi daha etkin bir sosyal yardım sistemi açısından ele alınacaktır. Ayrıca, gerçek hedef kitleye ulaşabilmek ve ülkedeki yoksulluğu daha sık izleyebilmek için, DİE'nin kapasitesinin geliştirilmesi, hanehalkı araştırmalarının daha sık gerçekleştirilebilmesi ve nüfus sayımı analizlerinin güçlendirilmesi sağlanacaktır.*

3. Temel sağlık ve eğitim hizmetlerinin geliştirilmiş kullanımına bağlı olarak nüfusun en yoksul yüzde 6'sına yönelik temel bir sosyal yardım sisteminin uygulanması (sosyal riskin hafifletilmesi ve engellenmesi);

**Karanfil Sokak No:67**
**Kat:1 Kızılay ANKARA**
**E-POSTA:** [redacted]
**TEL/FAKS: 0312 424 1620**
**0312 424 1621**
**0312 424 1622**

7/803

**T.C.**
**BAŞBAKANLIK**
**SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU**
**Sosyal Riski Azaltma Projesi**
**Proje Koordinasyon Birimi**

**SAYI:** B.02.0.SYF/PKB-07- 1591 **09./07/2003**
**KONU:** Şartlı Nakit Transferi

*Şartlı Nakit Transferi, temel sağlık ve eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi için nüfusun en yoksul %6'lık kesimini hedef alan temel bir sosyal güvenli ağıdır.*

4. Yoksul kesim için gelir elde etme ve istihdam olanaklarının arttırılması (sosyal riskin önlenmesi).

   *Yerel Girişimler Bileşeni, Türkiye'nin en yoksul %36'lık kesiminin gelir elde etme ve istihdam fırsatlarını arttırmaya yönelik faaliyetleri içerir. Yerel Girişimler Bileşeni, dört alt bileşenden oluşmaktadır:*

   *1. Gelir Getirici Mikro Ölçekli Alt-Projeler*

   *2. İstihdam Edilebilirlik Eğitimleri*

   *3. Toplum Yararına İşler İçin Geçici İstihdam Olanakları*

   *4. Sosyal Hizmetlerin Yaygınlaştırılması*

## ŞARTLI NAKİT TRANSFERİ

Yoksulluk nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen veya okuldan almak zorunda kalan ya da okul öncesi çocuklarını düzenli sağlık kontrollerine götüremeyen aileleri ekonomik yönden desteklemek ve Türkiye'de düzenli bir nakit sosyal yardım sistemi yerleştirmek açısından bir ilk gerçekleştirilmektedir. Bu amaçla, çocuklarda ve ailelerde olumlu davranış değişikliği yaratmak ve devam ettirmek için, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile koordineli çalışılarak, ailelerin çocuklarına düzenli olarak sağlık kontrolü yaptırıp yaptırmadıkları ve çocukların okula devam edip etmedikleri kontrol edilerek yardımlar devam edecek veya kesilecektir.

Şartlı Nakit Transferi, temel sağlık ve eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi için nüfusun en yoksul %6'lık kesimini hedef alan temel bir sosyal güvenli ağıdır. Ekonomik güçlükler nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen ve düzenli sağlık kontrollerini yaptıramayan, nüfusumuzun en yoksul %6'lık kesimine dahil olan aileler, temel hedef kitlemizdir.

ŞNT aşağıdaki amaçlar için yoksullara teşvik sağlar:

- Yoksul ailelerin çoğu zaman çocuklarını okula göndermesini engelleyen, cepten ödedikleri masraflarının (okul kitapları, okul kıyafetleri, okul ücretleri) karşılanması yoluyla, çocukların eğitimlerine devamlarını sağlamak; ve
- Yoksul aile çocuklarının doğum öncesi bakım hizmetinden ve doğum sonrası temel sağlık ve beslenme hizmetlerinden (aşılama, büyümenin gözlemlenmesi, ve yetersiz beslenme bozukluklarını giderme) yararlanmalarını sağlamak.

Burada ilk planda planlanan şey, puanlama formülü ile yeni bir hedefleme mekanizması geliştirmektir. Puanlama formülü, 4.200 hane halkı üzerinde yaptırılan hane halkı tüketim harcamaları anketi sonucuna göre oluşturulmuştur. Yürütülen çalışmalar ve edinilen deneyimler ışığında, puanlama formülünün güncellenmesi düzenli olarak yapılmaktadır.

Başvuru formlarındaki bilgiler 931 ilçede yer alan SYDV personeli tarafından sisteme girilecek ve başvuruda bulunan her hane için bir Yoksulluk Puanı belirlenecektir. Eğer bu puan, SYDTF'ce belirlenen kesme noktasının altında kalırsa başvuru yapan kişi destekten yararlanmaya hak kazanacaktır.

**Karanfil Sokak No:67** **TEL/FAKS: 0312 424 1620**
**Kat:1 Kızılay ANKARA** **0312 424 1621**
**E-POSTA:** [redacted] **0312 424 1622**

7/803

**T.C.**
**BAŞBAKANLIK**
**SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMAYI TEŞVİK FONU**
**Sosyal Riski Azaltma Projesi**
**Proje Koordinasyon Birimi**

**SAYI:** B.02.0.SYF/PKB-07-1591 09./07/2003
**KONU:** Şartlı Nakit Transferi

ŞNT programı kapsamında, 0-6 yaş çocuklarına yılda 12 ay süreyle Sağlık Yardımı olarak çocuk başına ayda 10 milyon ödenecektir. Aynı şekilde, 1.-11. sınıf öğrencilerine yılda 9 ay süreyle Eğitim Yardımı yapılacaktır. Eğitim yardımı 1. çocuk için ayda 12 milyon TL, 2. çocuk için ayda 10 milyon TL, 3. çocuk için ayda 8 milyon TL'dir.

Transferler, şartların yerine getirilmesi kaydıyla, anneler adına oluşturulan banka hesaplarına 2 ayda bir yapılacak ve ATM kartları ile çekilebilecektir.

Şartlı Nakit yardımlarında Vakıflara ve Fon İdaresine sürekli veri akışının sağlanması gerektiğinden, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile koordineli bir şekilde çalışmalar sürdürülmektedir.

ŞNT programının etkin olarak yürütülmesi için, programın aşamalı olarak yürütülmesi planlanmış ve altı bölge pilot uygulamaya dahil edilmiştir: Yavuzeli (Gaziantep), Durağan (Sinop), Göksun (Kahramanmaraş), Karadeniz Ereğli (Zonguldak), Merkez (Çankırı), ve Keçiören (Ankara). Pilot ilçeler, sosyo-ekonomik gelişmişlik durumlarına göre, ülkemizdeki çeşitli kesimleri, seviyeleri ve kentsel büyüklükleri temsil eden niteliktedir.

Programın yaygınlaştırılması için, Mart 2002'de Noter huzurunda yapılan bir çekiliş ile her coğrafi bölgeden birer il olmak üzere 12 grup belirlenmiştir. Belirlenen yaygınlaştırma bölgeleri aşağıdaki gibidir:

| | |
|---|---|
| 1. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Adıyaman, Bartın, K.Maraş, Aydın, Karaman, Bursa, Iğdır |
| 2. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Siirt, Sinop, İçel, Kütahya, Niğde, Düzce, Ardahan |
| 3. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Diyarbakır, Tokat, Antalya, Muğla, Eskişehir, Sakarya, Tunceli |
| 4. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Şanlıurfa, Kastamonu, Burdur, Denizli, Nevşehir, Yalova, Kars |
| 5. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Şırnak, Amasya, Isparta, Uşak, Ankara, Tekirdağ, Erzincan |
| 6. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Batman, Samsun, Adana, Manisa, Aksaray, Malatya, Balıkesir |
| 7. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Hakkari, Karabük, Osmaniye, Afyon, Konya, Kocaeli, Elazığ |
| 8. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Gaziantep, Rize, Hatay, İzmir, Çankırı, Kırklareli, Bitlis |
| 9. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Kilis, Zonguldak, Bingöl, Trabzon, Kırşehir, Çanakkale, Van |
| 10. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Mardin, Bolu, Bayburt, Kırıkkale, Kayseri, Erzurum, İstanbul |
| 11. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Artvin, Ordu, Sivas, Yozgat, Edirne, Ağrı |
| 12. Yaygınlaştırma Bölgesi : | Çorum, Giresun, Gümüşhane, Bilecik, Muş |

Pilot bölgelerde uygulamaya 2002 yılında başlanmış olup, ilk ödemeler Nisan 2003 tarihinde yapılmıştır. 1. Yaygınlaştırma Bölgesi ise, Mayıs 2003'de uygulamaya girmiş olup, ilk ödemeleri Temmuz 2003 tarihinde yapılacaktır. Aynı doğrultuda, 2. Yaygınlaştırma Bölgesi'nin ilk ödemesi Eylül 2003 ve 3. Yaygınlaştırma Bölgesi'nin ilk ödemesi Kasım 2003'de yapılacak şekilde uygulamaya devam edecektir. Sonraki yaygınlaştırmalar, 2004'den itibaren uygulama hızına ve işleyişine göre devam edecektir.

**Karanfil Sokak No:67**
**Kat:1 Kızılay ANKARA**
**E-POSTA:** [redacted]
**TEL/FAKS: 0312 424 1620**
**0312 424 1621**
**0312 424 1622**